

- **Менаџмент хотелског домаћинства**

- **Др Обрен Дрљевић,**
- **obren.drljevic@gmail.com**
- **063 203 007**

Предиспитне обавезе

- Присуство предавањима и вежбама – 15 поена
- Коликвијуми 20 поена
- Семинарски 10 поена
- Усмени испит 55 поена

- Литература:
- ПОСЛОВАЊЕ РЕЦЕПЦИЈЕ И ХОТЕЛСКОГ ДОМАЋИНСТВА, Косар Љ., Сворцан Н., Висока хотелијерска школа, 2008.
- ПОСЛОВАЊЕ ХОТЕЛСКОГА ОДЈЕЛА СМЈЕШТАЈА, Галичић В, Факултет за менаџмент у туризму и угоститељству
- ЕФИКАСНО ХОТЕЛСКО ДОМАЋИНСТВО, Лончар М., Шушњар М., Реброња Љ.,

Ко је гост??

- Гост је свака особа која купи собу, храну, пиће, простор за састанке и остале услуге хотела
- Гост је особа која има специфичне потребе и жели да их испуни у хотелу, а ако јој те потребе хотел не може испунити, отићи ће конкуренцији
- Гост је најважнија особа која је ушла кроз врата хотела и којој се мора осигурати најбоља услуга коју хотел може да пружи
- Гост је особа која је увек у праву и са којом се никада не премире је ће наша победа у тој препирци значити губитак за хотел

- Гост је особа која је разлог постојања хотела и која плаћајући своје услуге осигурава хотелу профит а запосленима плату
- Гост је особа која не жели да плати неквалитетну и непотпуну услугу и не жели да буде преварен
- Гост је најзначајнија особа без обзира долази ли лично, пише нам или телефонира.
- Гост не прекида нас у раду већ је он сврха нашег рада. Он нам чини услугу допуштајући нам да га услужујемо
- Гост није обични статистички показатељ већ људско биће са својим осећањима, предрасудама, као што смо и ми

Пословање хотелског домаћинства

- Успостављање и организовање службе хотелског домаћинства директно је условљено основном услугом хотела - **смештајем**.
- Средином седамдесетих година XX века у стручну терминологију хотелијерства уводи се термин **„хотелско домаћинство“**.
- Превазилази се једностран приступ сведен на одржавање хигијене јединица за смештај и истиче комплексност хотелског домаћинства као службе од које у великој мери зависи **имиџ** хотелског објекта.

Пословање хотелског домаћинства

- **Високи степен функционалне издиференцираности хотелских простора** постаје усклађен са све већом и разгранатијом организационом структуром хотелског домаћинства, односно са све развијенијом поделом рада.
- То је директно довело до повећања броја занимања заступљених у кадровској структури сваке пословне целине хотела.
- На пример, послови собарице и хигијеничарке диференцирају се према функционалним карактеристикама простора.
- У делокругу рада собарица су **смештајни и гравитирајући комуникациони простори**, а у делокругу рада хигијеничарки, **јавни и заједнички простори**.

Пословање хотелског домаћинства

- Издиференцираност хотелских објеката по:
  - типу,
  - категорији,
  - капацитету,
  - просторно-функционалним одликама,
  - опреми јединица за смештај,
  - пословној филозофији,детерминише организациону структуру и технику пословања хотелског домаћинства.

Пословање хотелског домаћинства

- Домаћинство хотела предствала засебну организационо-функционалну целину.
- Основна сврха хотелског домаћинства је реализација услуге **смештаја**.
- **Адекватна услуга смештаја** остварује доминантан утицај на **квалитет** хотелског производа, **као и на ниво и обим продаје** осталих хотелских услуга.
- Служба се појављује у свим фазама циклуса госта, али се најчешће изучава у фази смештаја.

Пословање хотелског домаћинства

- Делокруг рада хотелског домаћинства најчешће обухвата следеће послове:
  - послове који су директно везани за реализацију услуге смештаја,
  - послове који нису директно везани за реализацију услуге смештаја.

Пословање хотелског домаћинства

- Послови који су директно везани за реализацију услуге смештаја:
  - **одржавање хигијене** смештајних и комуникационих простора;
  - **опремање** јединица за смештај **потрошним материјалима** који су на располагању хотелским гостима;
  - **контрола исправности уређаја, опреме** и у јединицама за смештај;
  - **чишћење, спремање, намештање** и припрема смештајних јединица хотела **за долазак госта**;
  - скупљање и одлагање смећа;
  - постављање постељног рубља и пешкира у јединицама за смештај;
  - опслуживање госта (прање, пеглање, хемијско чишћење одеће госта, кројачке услуге);
  - **комуникација са гостима.**

Пословање хотелског домаћинства

- Послови који нису директно везани за реализацију услуге смештаја:
  - **одржавање хигијене у свим јавним просторима изузев кухињског и магацинског блока;**
  - замена, прање, пеглање, складиштење ресторанског, кухињског и персоналног рубља;
  - **естетско одржавање простора** - декорација, аранжирање, одржавање и замена цвећа;
  - **брига о непосредној околини хотела и њеној уредности и уређености;**
  - комуникација и посредовање између различитих хотелских целина;
  - **вођење различитих евиденција** (извештаји, налози, жалбе, захтеви, препоруке);
  - пружање додатних услуга према потреби (*VIP* гости, протокол).

Пословање хотелског домаћинства

- Што је хотел већег капацитета и више категорије то је виши и степен функционалне издиференцираности јавних простора, а с тим у складу и разгранатија организациона структура хотелског домаћинства, односно развијенија подела рада.
- Пошто се у процесно-технолошком смислу активност перioniце рубља третира као један од видова хигијенског одржавања, разумљиво је да се ови послови обављају у организационом склопу хотелског домаћинства.

Пословање хотелског домаћинства

- **Хигијенско одржавање** представља **базну делатност** у процесу припреме хотелских простора (претходно пројектованих, изграђених, ентеријерски уређених и опремљених) за тржишну експлоатацију.
- Незадовољавајући ниво хигијене, укључујући и хигијенску обраду текстилних производа може да доведе **до нарушавања здравља гостију**.
- Посебно се истиче опремање јединица за смештај **потрошним и информативним материјалом**.
- **Стандарди опремања потрошним материјалом на располагању гостима разликују се у зависности од типа и категорије хотела**. Поред обавезних, условљених категоријом, хотел се, на основу увођења сопствених - интерних стандарда, може определити и за додатне потрошне елементе опреме на располагању гостима.

Пословање хотелског домаћинства

- Савремени програми у области хемијске и папирне индустрије, прилагођени хотелијерству (сапуни, шампони, пена и со за купање, козметички препарати, папирнати производи за једнократну употребу /средства за скидање шминке, папуче, капе за купање, баде мантили) пружају велике могућности избора асортимана и самог произвођача.
- **Информативни материјал** којим се опремају јединице за смештај (проспект хотела, информатор о расположивим услугама са подацима о радном времену, папирнати привесци за спољну страну врата којима гост изражава жељу да не буде узнемираван, односно да му се уреди соба, или поручује доручак који се сервира у соби, инвентарске листе, прибор за писање итд.)
- С тим у вези, у активност хотелског домаћинства укључена је стална **контрола заступљености ових специфичних елемената опреме.**
- **Замена утрошених елемената новим** - комплетирање и постављање на одговарајући начин (на за то намењена места) подразумева познавање постојећих стандарда у том домену и њихово доследно спровођење

Пословање хотелског домаћинства

- Хотелско домаћинство у оквиру свог делокруга рада обухвата још *естетско одржавање*.
- Естетско одржавање подразумева опремање хотелских простора потрошним материјалом декоративног карактера. При томе се превасходно мисли на цвеће и зеленило, односно избор, аранжирање и постављање цветних аранжмана и жардињера у јединицама за смештај, у комуникационим и јавним просторима.
- Нега и одржавање цвећа и вегетације, креирање и постављање цветних аранжмана и жардињера у функцији оплемењивања простора, су важни послови у делокругу рада хотелског домаћинства.

Пословање хотелског домаћинства

- Делокруг рада хотелског домаћинства обухвата и свакодневну **контролу исправности уређаја и опреме** на располагању гостима, пре свега у оквиру јединица за смештај.
- Ефикасно обављање контролне функције укључује и **иницијативу за отклањање недостатака**.
- Обављање послова из делокруга рада хотелског домаћинства омогућено је коришћењем одговарајућих **средстава за рад**. Под средствима за рад у служби хотелског домаћинства обично се подразумевају разни апарати, уређаји и машине (машине за чишћење подних и других површина, парочистачи, машине за прање и пеглање рубља у перионици, колица за собарице, машине за хемијско чишћење, разне машине које користи одељење хортикултуре).

Организација службе хотелског домаћинства

- У савременој теорији и пракси хотелско домаћинство се третира претежно као посебан и самосталан сектор хотела. Његова улога и значај су посебно наглашени. Међутим, послови из делокруга рада хотелског домаћинства, могу бити организовани на више начина:
  - **интерно организовање,**
  - **екстерно организовање,**
  - **мешовито организовање.**

Организација службе хотелског домаћинства

- **Интерно организовање** хотелског домаћинства подразумева све аспекте пословања и организационе структуре искључиво у склопу хотелског капацитета.
- На тај начин су **у оквиру хотела** организовани **сви садржаји** који омогућавају функционисање хотелских служби.
- Најчешће је то случај код **великих хотела виших категорија**, хотелских комплекса, **хотелских ланаца** или мега хотела који имају сложену организациону структуру, али и располажу са довољно средстава за одржавање и унапређивање нивоа квалитета хотелског производа.

Организација службе хотелског домаћинства

- **Екстерно организовање** хотелског домаћинства подразумева ангажовање одређених стручних служби, компанија или појединаца, по принципу сталне пословне сарадње на бази одговарајућих уговора.
- Примена овог облика пословања је заступљена првенствено у мањим градским хотелима, у неким специфичним објектима адаптираним у хотеле.

Организација службе хотелског домаћинства

- **Мешовито организовање** као нужни компромис, је најзаступљеније у случајевима где хотел има унутрашњу организацију хотелског домаћинства, али користи низ појединачних спољних специјализованих услуга, како би имао успешно пословање уз остваривање неопходног нивоа квалитета услуге и смањење трошкова.
- Ово је флексибилан облик организованости хотелског домаћинства који има низ варијација у пракси.

Организација службе хотелског домаћинства

- Приступи функционисању хотелског домаћинства:
  - подцелина у оквиру хотелског комплекса,
  - засебна организациона јединица хотела,
  - место трошка,
  - примарни услов у реализацији циклуса госта,
  - сложени организационо – кадровски систем.

Организација службе хотелског домаћинства

- За разлику од службе рецепције где се скоро сви оперативни процеси одвијају у присуству хотелског гост, у служби хотелског домаћинства постоји низ повезаних активности које хотелском госту и процесно и просторно остану "изван видокруга" (прање и пеглање рубља, набавка, техничко одржавање).
- Друга специфичност службе хотелског домаћинства огледа се у томе што се поред циклуса госта у функционисању може конституисати модел по циклусу материјала (токови средстава за рад, инвентара и потрошног материјала).

Организација службе хотелског домаћинства

- У пракси је најчешћи случај да се служба хотелског домаћинства организује по просторно-функционалном принципу, који се заснива на комбинацији просторних и садржајних целина, односно радних операција.
- У тим случајевима хотелско домаћинство се углавном састоји из неколико подцелина које се могу груписати на следећи начин:
  - послови по спратовима,
  - послови перионице рубља,
  - послови одржавања хигијене,
  - послови техничког одржавања,
  - послови тренинга и обуке,
  - послови хортикултуре,
  - послови складиштења и
  - остали послови.

Кадровска структура хотелског домаћинства

- Ма колико да је захваћен техничко-технолошким усавршавањима, аутоматизацијом и компјутеризацијом, **у хотелској индустрији људски рад је доминантан. Најбољи пример представља служба хотелског домаћинства, односно њена улога у циклусу госта.**
- Особље домаћинства хотела мора **непрекидно да тежи да своје активности усклади са жељама и захтевима гостију**, уз уважавање особености радних процеса службе. То није лако. Фреквенција великог броја гостију који се разликују по бројним карактеристикама намеће стално прилагођавање.

Кадровска структура хотелског домаћинства

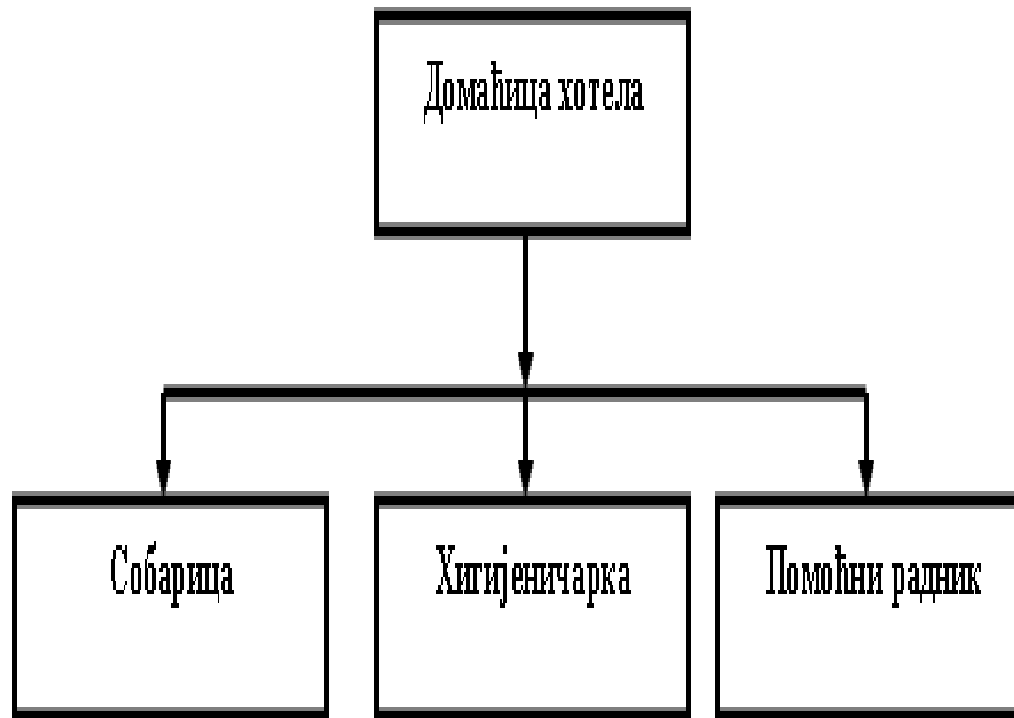
- Поред **одговарајућег стручног образовања**, особље савременог хотелског домаћинства треба да поседује и следеће одлике и способности:
  - личну културу и љубазност као основни елемент професионалног опхођења,
  - основно познавање бар једног светског језика,
  - специфичну радну културу и одговорност,
  - лакоћу у комуникацији с људима,
  - тактичност, стрпљење и толеранцију,
  - предусретљивост, дискрецију у понашању,
  - самоиницијативност у процесу решавања проблема,
  - уважавање личности и индивидуалности хотелских гостију,
  - доследност у одржавању професионалног изгледа.

Организација хотелског домаћинства

- ✓ Организационо-кадровски модел, заснован на делокругу рада хотелског домаћинства, прилагођен је типу, капацитету и категорији објекта.
- Виши степен специјализације послова подразумева издиференцираност већег броја занимања што доводи до разматрања различитих организационо-кадровских модела хотелског домаћинства кроз:
  - мање или породичне хотеле,
  - хотеле средњег капацитета и
  - велике и мега хотеле

Организација хотелског домаћинства

- **Мањи - породични хотели** - обим пословања, односно мањи број смештајних јединица омогућава и рационализацију по питању ангажовања радног особља (домаћица хотела уједно и главна собарица, шеф набавке или ...) са прилично једноставном, скоро праволинијском структуром.

Организација хотелског домаћинства

- Поред малог броја стално запослених, ангажује се повремено радно особље преко разних облика тржишта рада (омладинске и студентске задруге), а у зависности од обима посла.
- Тиме се смањују финансијске и друге обавезе са једне стране, уз повећање ризика за неадекватно обављање радних процеса у домаћинству, са друге стране.
- Није редак случај учесталих промена радника као резултата неадекватне процене и избора.
- Тимски рад, уиграност и планомерност се понекад замењују импровизацијама на границама пословне успешности.

Организација хотелског домаћинства

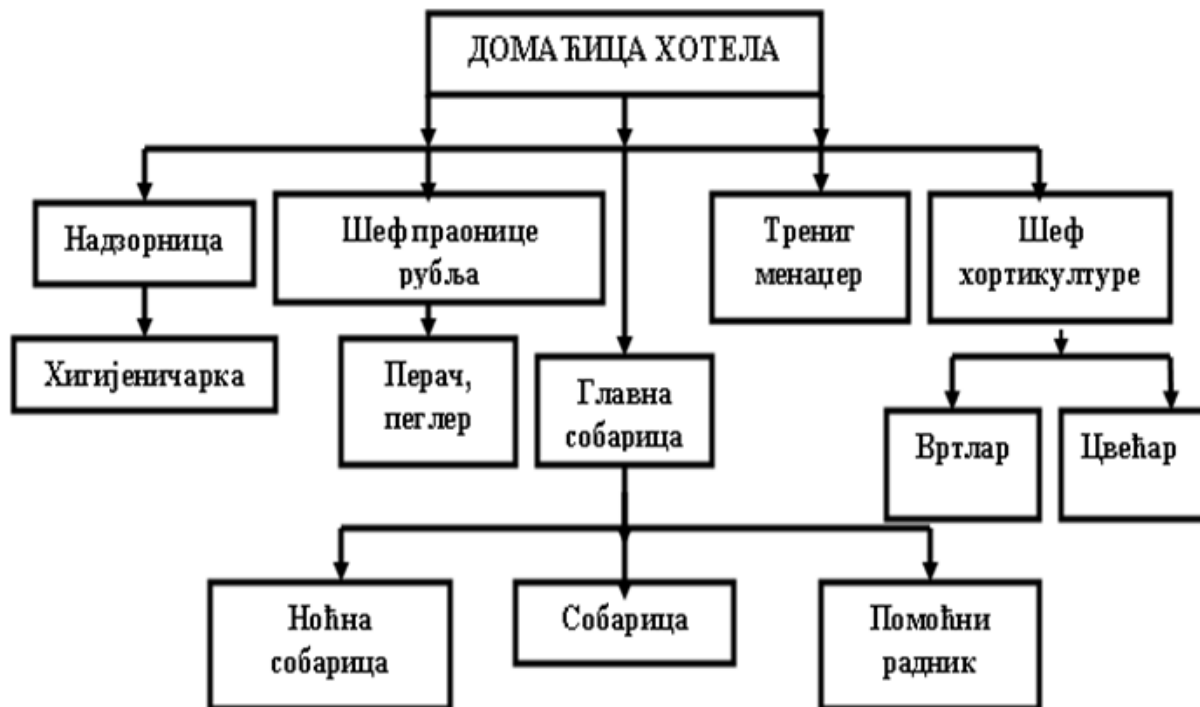
- Нису сви мали хотелски објекти истовремено и породични хотели. **Постоји велики број хотела мањих капацитета који послују у склопу неког међународног хотелског ланца.** Нови стил и трендови живота изменили су потребе модерних хотелских гостију. Популарност удобних, чистих, дискретних мањих објеката, смештених у строгим пословним центрима светских метропола наметнули су нови стил пословања.
- Појава таквих хотела заснованих првенствено на пружању квалитетних услуга смештаја уз минимално ангажовање сектора хране и пића у многоме је променила хотелску индустрију данашњице.
- Уколико згуснута градска језгра не дозвољавају изградњу нових смештајних капацитета, врло су популарне адаптације и преуређивања постојећих простора и здања у мање хотелске објекте.

Организација хотелског домаћинства

- На међународном и домаћем хотелском тржишту, најзаступљенији су хотелски **објекти средњег капацитета**. Висока заступљеност ових објеката оправдава се најповољнијим односом уложеног капитала и коефицијента његовог обрта. Имају веома широк дијапазон појавних облика.
- Оно што је **свима њима заједничко је разуђена кадровска структура**. За разлику од малих и породичних хотела, у хотелима средње величине хотелско домаћинство је издељено на одређене подцелине.
- Свака од тих подцелина има неколико сегмената који чине систем. Радна места су бројнија, а задаци и радни процеси имају јасна разграничења.

Организација хотелског домаћинства

- Јасно су разграничена права, обавезе и делокруг рада сваког запосленог у служби хотелског домаћинства. Стварање тима и уигране екипе представља услов и основицу правилног и квалитетног пословања.

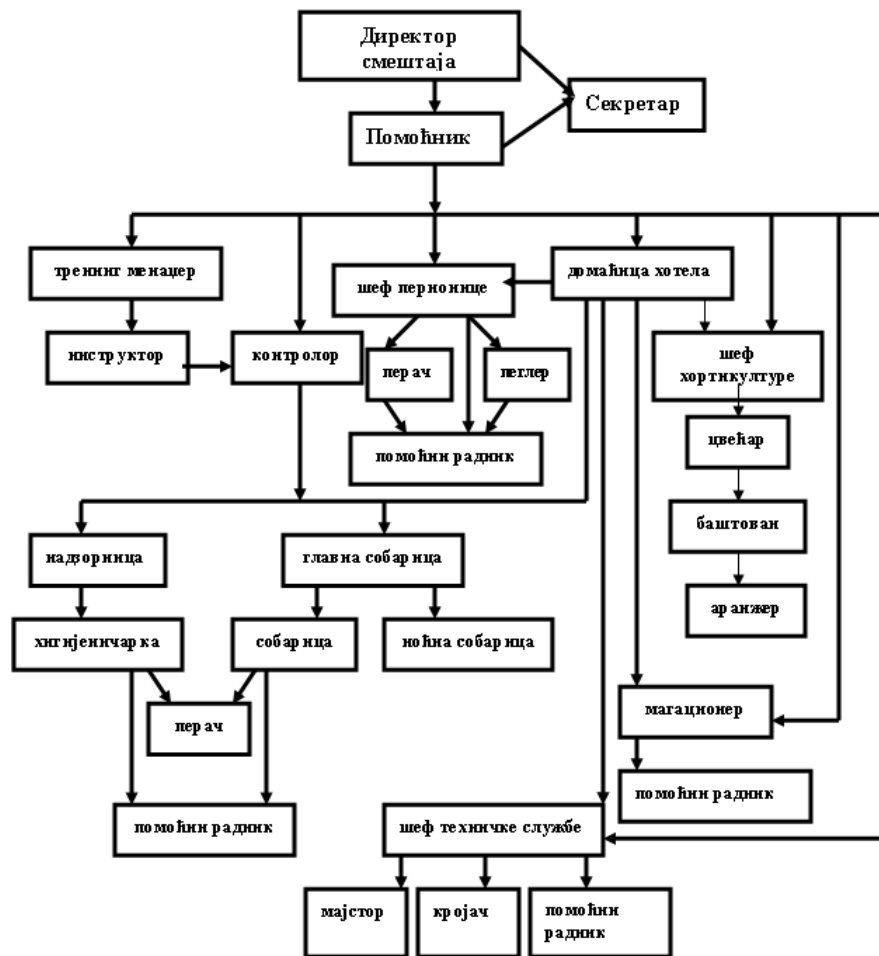

Организација хотелског домаћинства

- **Мега хотел или хотелски комплекс** - величина хотела и висина категорије неминовно доводе до сложености пословних операција, а самим тим и до умрежене кадровске структуре.
- Домаћинство је конципирано тако да у себи садржи велики број условљених и узајамно повезаних радних, просторних и организационих процеса и целина.
- Свака од њих представља један подсистем система хотелског домаћинства.

Организација хотелског домаћинства

Организација хотелског домаћинства

- У хотелском домаћинству, на чијем се челу налази домаћица хотела, или менаџер хотелског домаћинства, могу се издиференцирати следећа радна места, сходно подели службе на одговарајуће подцелине, односно одељења:
  - **домаћинство:**
    - координатор домаћинства,
    - надзорница соба или помоћница домаћице хотела,
    - собарица или собар (помоћна, главна и дежурна),
    - надзорница хигијене,
    - хигијеничарка,
    - тапетар,
    - декоратер,
    - кројач,
    - помоћни радник;

Организација хотелског домаћинства

– ***перионица рубља и хемијска чистионица:***

- шеф перионице рубља,
- контролор пријема и отпреме рубља,
- радник у перионици рубља - перач,
- хемијски чистач,
- пеглер,
- кројач,
- помоћни радник;

– ***одељење хортикултуре:***

- шеф одељења,
- аранжер цвећа,
- вртлар,
- цвећар,
- помоћни радник;

– ***одељење магацина:***

- магационер,
- помоћни радник.

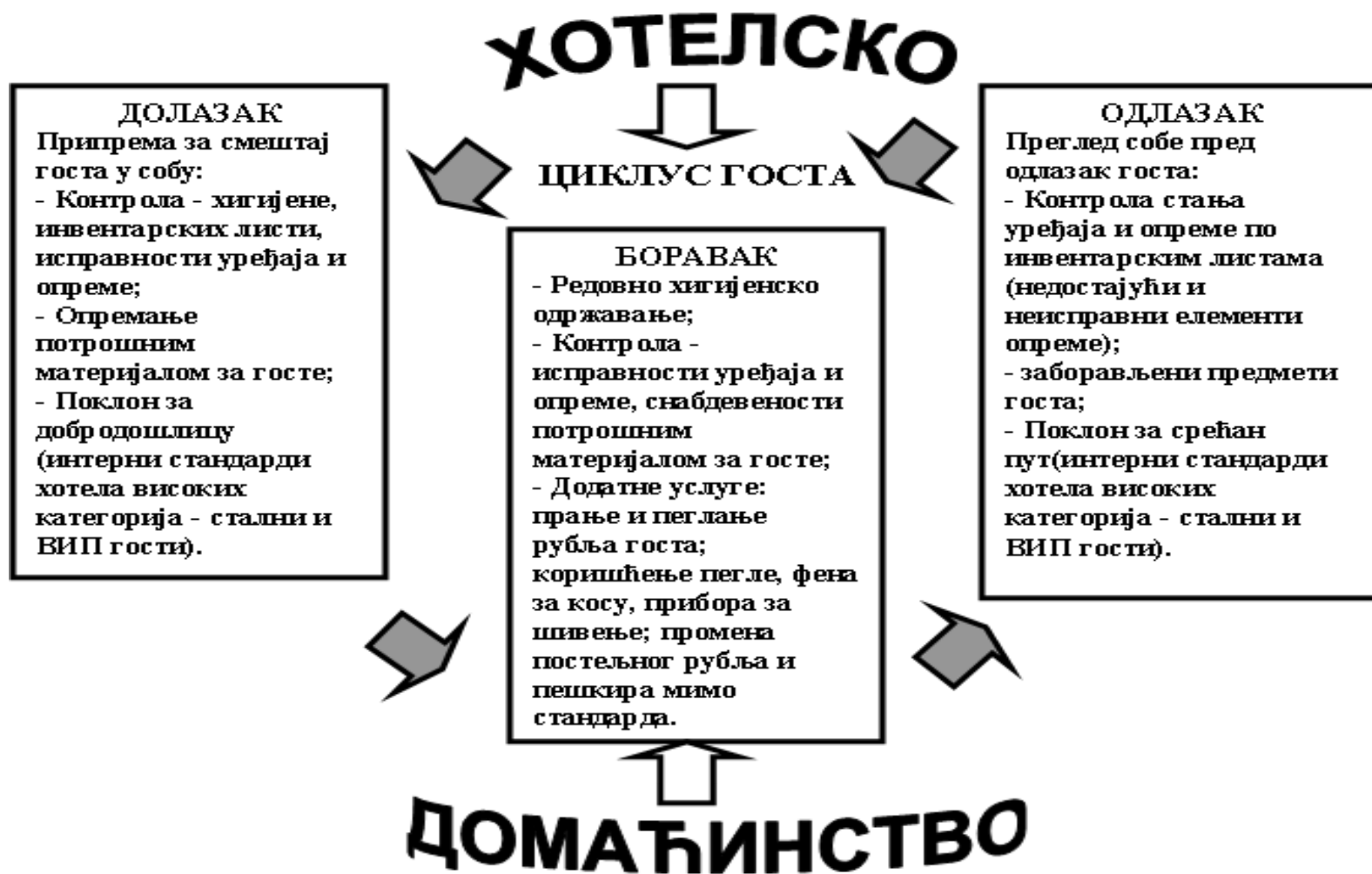
Организација хотелског домаћинства

- Поред свих елемената опреме и уређења, квалитетну услугу није могуће пружити без живог рада.
- Непосредан контакт на релацији домаћин – гост тешко да ће се моћи надоместити помоћу машина и у ближој будућности.

Организација хотелског домаћинства

- **Због тога је врло битно:**
  - **Развити план радних активности и спроводити континуирану анализу свих пословних и радних процеса,**
  - **Успоставити стандарде услуге,**
  - **Развијати тимски рад,**
  - **Спроводити сталне обуке, уз контролу и надзор,**
  - **На адекватан начин награђивати особље и развити осећај припадности,**
  - **Водити професионале евиденције пословних активности,**
  - **Тежити ка непрекидном побољшању свих облика комуницирања,**
  - **Користити најсвременију опрему машина и средстава за рад, а у складу са финансијским могућностима хотелског предузећа,**
  - **Обезбедити могућност ротирања у обављању пословних активности, а у циљу усавршавања особља.**
- **Правилним избором кадрова, њиховом обуком и тренингом, као и непрекидним надзором и контролом, могуће је смањити неповољне ефекте и одржати оптималан ниво радног процеса.**

Кадровска структура хотелског домаћинства

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- У домаћинству се могу издвојити следећи основни кадровски профили:
  1. домаћица хотела,
  2. надзорница соба,
  3. координатор домаћинства,
  4. собарица,
  5. надзорница хигијене,
  6. хигијеничарка,
  7. помоћни радник.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Домаћица хотела се, као **лидер** хотелског домаћинства, непрестано залаже за **пружање врхунског сервиса** гостима **уз непрекидну контролу трошкова материјала и средстава за рад.**
- У новије време назив овог радног места еволуира у **менаџер хотелског домаћинства**, чиме се истиче менаџерска димензија овог кадровског профила, а с тим у складу и **овлашћења и одговорности особе на овој позицији.**
- Међу дужностима и обавезама које има, посебан облик одговорности домаћице хотела представља **одговорност према хотелском госту.**

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Атрибути успешне домаћице:**
  - способност за руковођење и висок степен одговорности,
  - таленат за комуникацију уз пуно уважавање и поштовање личности саговорника,
  - љубазност, одмереност, стабилност са позитивним животним ставом,
  - тактичност, дискретност, толерантност уз праведну строгост,
  - динамичност, енергичност, стрпљивост и упорност да реализује посао до краја,
  - креативност уз изражени осећај за естетику,
  - прилагодљивост и сналажљивост у неочекиваним ситуацијама,
  - посвећеност послу.
- **Домаћица хотела има читав низ одговорности које се могу груписати на:**
  - одговорност према менаџменту хотела;
  - одговорност према гостима;
  - одговорност према запосленим у домаћинству;

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Дужности и обавезе домаћице хотела:**
  - адекватан одабир персонала;
  - организовање распореда рада, слободних дана, годишњих одмора и замене радника;
  - припрема и предлаже годишњи буџет одељења и годишњи план рада;
  - обезбеђивање адекватних услова за рад запослених;
  - конституисање оперативних тимова;
  - спровођење стимулационих мера за запослене;
  - контрола рада спољних сарадника и сезонских радника;
  - бригаа о заштити на раду, здрављу и безбедности;
  - инструктирање тренинг менаџера;
  - стручно усавршавање запослених;
  - бригаа о одржавању стандарда одевања, хигијене, униформи и спољног изгледа особља;
  - комуникација са гостима, особљем и свим хотелским службама;
  - праћење жалби и захтева гостију;
  - лично ангажовање при спровођењу програма за ВИП госте (лично их дочекује и испраћа);
  - бригаа о кључевима хотелских простора у надлежности службе;
  - бригаа за успешно одвијање услуга везаних за изгубљене и нађене ствари гостију;
  - обављање послова по налогу директора хотела.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Способност домаћице хотела се огледа у **минимализацији трошкова** уз истовремену **максимизацију задовољстава** гостију хотела.
- Међу побројаним дужностима и обавезама које има, посебан облик одговорности домаћице хотела представља **одговорност према хотелском госту**. Чест је случај у пракси да се гости обраћају домаћици хотела са разним захтевима, жељама и питањима која нису предмет пословања службе, нити су у надлежности хотела.
- Модерно хотелско пословање усмерава службу домаћинства ка новом изазову. **Безбедност хотелских гостију** представља једну од компоненти уско везаних за активности домаћице хотела.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **НАДЗОРНИЦА СОБА** - у великим хотелима и објектима који послују по моделу хотелских ланаца она је помоћник домаћице хотела у реализацији циклуса госта.
- Надзорница соба одговара домаћици хотела. Има ограничено подручје рада у зависности од организације хотелског домаћинства. Неопходно је да поседује исте карактерне и професионалне особине као домаћица.
- Уобичава се да ради у супротној смени од домаћице хотела, како би се обезбедио продужени надзор над радом особља службе хотелског домаћинства.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Стандардизовани послови које обавља надзорница соба су:
  - организовање рада на свом подручју,
  - организовање пословних процеса собарица и контрола остваривања њихових обавеза,
  - обезбеђење потрошног материјала и опреме према хотелским стандардима,
  - вођење бриге о инвентару,
  - вођење пословне евиденције,
  - задужења и раздужења собарица,
  - контрола исправности и општег стања смештајних јединица,
  - сарадња са домаћицом хотела и пружање потребне помоћи осталим службама хотела,
  - преузимање обавеза и одговорности главне домаћице у њеном одсуству,
  - брига о *VIP* гостима,
  - комуникација са гостима који дуже бораве у хотелу,
  - праћење манифестација, банкете и других догађаја у хотелу.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Координатор домаћинства** представља специфично радно место у сложеној организацији каква постоји у великим хотелима.
- Основна обавеза координатора је **обезбеђење комуникације домаћинства са осталим службама на нивоу хотела, а такође и интерне комуникације унутар службе. Мисли се на међудодељенску комуникацију, али и на комуникацију између персонала и гостију.**

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Његови најчешћи задаци су следећи:
  - одговарање на телефонске позиве у оквиру службе домаћинства хотела,
  - бележење порука, примедби, захтева и налога,
  - контактирање са одговарајућим хотелским службама и пренос информација,
  - усмеравање посебне пажње на хотелског госта,
  - вођење посебне евиденције о задужењу и раздужењу универзалних кључева,
  - обавештавање надзорног особља о *VIP* гостима,
  - евидентирање посебних захтева гостију за прање, пеглање и слагање рубља,
  - евидентирање посебних захтева гостију за кројачке услуге и хемијско чишћење,
  - контактирање са техничком службом у вези са установљеним техничким недостацима,
  - вођење евиденције о изгубљеним, нађеним и заборављеним стварима,
  - вођење пословне евиденције у хотелском домаћинству,
  - поступање по посебним задужењима у случају ванредних ситуација,
  - обављање и других послова по налогу непосредног претпостављеног.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **СОБАРИЦА** - има кључну позицију у сваком хотелском домаћинству, без обзира на његову величину или категорију.
- Њено постојање је незаобилазни услов функционисања службе хотелског домаћинства.
- Од квалитета и ефикасности њеног рада зависи у великој мери задовољство гостију услугом смештаја.
- По службеној дужности упућена је на непосредни контакт са хотелским гостима.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Ангажовање адекватног особља за обављање послова собарице представља један од најпроблематичнијих изазова са којима се суочава модерно хотелијерство.
- Послови су једноставни али веома одговорни.
- Треба нагласити да радно место собарице карактерише неповољно радно време и неравномеран степен оптерећења.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Да би собарица могла да пружи квалитетну услугу која представља свеобухватну бригу о госту, сем да се свакодневно брине о хигијени и удобности простора хотелских соба, мора да:
  - познаје очекивања госта,
  - добро познаје производне и услужне делатности хотела у којем гост борави,
  - поседује комуникацијске вештине као и да познаје основе најмање једног страног језика,
  - поседује позитиван став и прихвата различитости култура, вредности и ставова.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Стандардни послови собарице** обично се деле на пословне процесе у оквиру смештајних јединица (соба, купатило, тераса) и комуникационих простора (ходници, степеништа):
  - уређење соба,
  - уређење купатила,
  - уређење комуникационих простора,
  - други послови по налогу непосредног претпостављеног.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Уређење соба обухвата:**

- отварање собе и контрола недостатака у њој,
- изношење ресторанских предмета ако је гост конзумирао оброке у соби,
- пражњење корпи за отпатке, пепељара и изношење смећа,
- отварање прозора,
- скидање коришћене постељине,
- подизање душека ради проветравања,
- брижљиво слагање предмета госта ако је соба заузета,
- грубо брисање прашине са намештаја, опреме и уређаја смештајне јединице,
- провера исправности свих уређаја у соби и евидентирање недостатака,
- навлачење постељине,
- чишћење намештаја,
- чишћење подних површина,
- уклањање прашине у соби,
- чишћење и гланцање огледала,
- повремено прање прозора и генерално спремање собе,
- надомештање потрошних предмета на располагању гостима,
- вођење евиденције и предаја извештаја надзорници.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Уређење купатила обухвата:**
  - сакупљање употребљених пешкира,
  - пражњење корпи за отпатке,
  - чишћење и дезинфекција зидова, подова и санитарија,
  - чишћење и гланцање огледала,
  - постављање чистих пешкира, чаша и потрошног материјала у складу са стандардима,
  - вођење евиденције и предаја извештаја надзорници.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Надзорница хигијене** има основна задужења да организује, координира и надгледа рад запослених хигијеничарки.
- Надзорница хигијене за свој рад одговара домаћици хотела.
- У малим хотелима њено место и улога се понекад комбинују са пословима собарице или чак домаћице хотела.
- У великим хотелима и објектима у оквиру међународних хотелских ланаца, има јаснија и разграниченија задужења.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Задужења надзорнице хигијене се односе на организацију одржавања хигијене у следећим просторима:
  - комуникационим просторима (степеништа, лифтови, холови, ходници, предворја, антреи),
  - јавним просторима (пријемни хол, санитарне просторије, главни улаз),
  - простори за запослене (свлачионице, офиси, канцеларије, санитарне просторије),
  - простори за пружање услуга исхране (ресторани, барови, кафеи, кафане, и дискотеке),
  - непосредно хотелско окружење,
  - припадајуће отворене целине хотела (терасе, балкони, платои),
  - спротски терени, базени и остале функционалне целине.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Хигијеничарка** се брине о пословним процесима одржавања хигијене у наведеним хотелским просторима.
- Она одржава хигијену свих јавних хотелских простора, а по налогу и распореду рада који добија од надзорнице. За разлику од собарица она обично не остварује директну комуникацију са гостима хотела.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Најважнији послови које обавља хигијеничарка обухватају:
  - преглед просторија и изношење смећа,
  - чишћење свих врста пепељара и грубо брисање прашине,
  - усисавање и чишћење подова у свим деловима хотела осим спратова,
  - детаљно чишћење јавних простора,
  - чишћење подрумских и сутеренских простора,
  - прање прозора и стакала,
  - генерално спремање хотела,
  - пријављивање необичних, нађених /заборављених ствари у јавним просторима хотела,
  - пријављивање особа неуобичајеног понашања,
  - обављање и других послова по налогу непосредног руководиоца.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- **Помоћни радник** је особа задужена за чишћење тешко приступачних, гломазних или површински великих простора хотела који су у надлежности службе. Ово се првенствено односи на велике хотеле и њихове огромне површине које покривају најразличитији материјали као што су керамика, мермер, камен, дрво, паркет или стакло.
- У појединим већим објектима ово радно место има неколико појавних облика у зависности од природе посла.
- Мањи хотели за ове послове најчешће ангажују специјализоване службе за периодично чишћење разноврсних хотелских простора.

Основни кадровски профили хотелског домаћинства

- Најважнији послови које обављају помоћни радници обухватају:
  - чишћење плочника, тротоара и хотелског паркинга,
  - чишћење канала, решетки, рампи и фасаде (до три метра висине),
  - чишћење простора у непосредној близини, испред, око и иза хотелског објекта,
  - чишћење плафона, светлосне арматуре и светиљки,
  - чишћење цевних конструкција и централних вентилационих система,
  - чишћење подних површина, степеништа, холова и лифтова,
  - обављање помоћних послова у одељењу хигијене,
  - чишћење и одржавање дрвене ламперије, паркета и намештаја,
  - одржавање хигијене фрижидера за смеће,
  - пренос и размештај кабастог намештаја и хотелске опреме,
  - учешће у генералном спремању или санацији хотела,
  - испорука потребне робе и материјала за службу хотелског домаћинства,
  - поступање по утврђеним упутствима у случају пожара.

Тренинг и обука

- Хотелско домаћинство представља службу где се најбоље одсликавају ефекти правилног и уједначеног **тренига и обуке**.
- У организационом систему сваког хотелског домаћинства један од најзначајнијих чинилаца је особље. Објекти, машине, уређаји, опрема, инструменти, апарати и инвентар представљају само "мртви капитал" уколико им стручни и професионални кадар не "удахне живот" и покрене циклус госта.
- Тренинзи и обуке у хотелском домаћинству најдиректније повећавају његов професионални и интелектуални капитал.

Тренинг и обука

- Тренинг се реализује кроз следеће међусобно повезане и условљене фазе:
  - планирање;
  - организација и координација;
  - извођење;
  - контрола и
  - надзор.
- Класични облик обуке хотелског домаћинства у пракси обједињује следећи сноп активности:
  - иницијални позив за тренинг;
  - **анализу (процену) потреба за тренингом;**
  - **утврђивање садржине, плана и одређивање циљева тренинга;**
  - **одређивање полазника** и обезбеђивање њиховог учешћа;
  - **одређивање извођача** обуке и тренинга;
  - **методе рада**, односно начин извођења;
  - одређивање **места и времена** одржавања тренинга;
  - **утврђивање трошкова** тренинга;
  - **презентовање планираног надлежнима уз могућност евентуалног пласмана на тржишту;**
  - обезбеђивање **материјално-техничких услова** за обуку;
  - **извођење** тренинга са евиденцијом свих активности;
  - **провера знања** полазника;
  - **евалуација тренинга** уз презентацију резултата.

Тренинг и обука

- У хотелијерској пракси примењује се неколико појавних облика тренинга као што су:
  - основни тренинг,
  - укрштени тренинг,
  - обавезни тренинг,
  - тренинг унапређења,
  - корективни тренинг.

Тренинг и обука

- ***Основни тренинг*** у хотелском домаћинству представља варијанту тренинга којој подлеже новозапослено особље.
- Садржина основног тренинга се може систематизовати на следећи начин:
  - обавезно упознавање са радним местом,
  - опис радних процеса,
  - практични део у хотелској смештајној јединици или јавном простору,
  - показивање сваке фазе радног процеса уз детаљно објашњење,
  - обука уз присуство тренера (ментора),
  - провера знања помоћу тестова, интервјуа или практикума.

Тренинг и обука

- **Укрштени тренинг** има за циљ упознавање запосленог хотелског особља једне службе са задацима, проблемима и одговорностима радних процеса других служби.
- **Обавезни тренинг** најчешће се спроводи на годишњем нивоу. Представља обавезу по домаћој законској регулативи и/или интерним стандардима хотелског ланца. Као пример може послужити тренинг који се односи на противпожарну заштиту.
- **Тренинг унапређења** се обично везује за процес успостављања и спровођења нових стандарда хотелског пословања.
- **Корективни тренинг** се првенствено практикује у току редовног пословања хотела. У служби хотелског домаћинства планира се и спроводи зависно од потребе. Често се поистовећује са контролом и надзором радних процеса.

Стандарди у хотелском домаћинству

- Стандарди, односно њихово успостављање и доследна примена у хотелском домаћинству представљају кључ успешног пословања.
- Познати су случајеви преузимања већ постављених, опробаних и доказаних стандарда других хотела, а пре свега међународних хотелских ланаца, који имају висок рејтинг на тржишту. То је добар пример директног трансфера технологије у хотелијерству.
- Стандардизација обухвата:
  - јединице за смештај,
  - опремљеност хотелских соба,
  - стандарде пословних операција,
  - стандарде комуникације и опхођења према гостима и колегама,
  - врсте и количине потрошног материјала,
  - еколошки аспект пословања...
- Правилник о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај дефинише минималне стандарде опремљености смештајних јединица у оквиру појединих категорија. Хотели могу формирати интерне стандарде који ће бити на вишем нивоу у односу на оне које прописује Правилник.

Примери неких сервисних стандарда

- Све хотелске собе треба да буду сређене до 16 h.
- Вечерњи сервис се одрађује од 18 до 22h.
- Комуникација са гостима се обавља учтиво ако је могуће уз коришћење имена госта.
- Особље при уласку у собу најпре покуца три пута, представи се, сачека, уколико нема одговора употребљава кључ и улази у собу.
- Собарица уређује собу према унапред утврђеном стандарду радних операција који детаљно наводи потребне радне операције и њихов редослед.
- Комуникациони простори и јавне површине се такође уређују према унапред припремљеним стандардима којима се дефинишу како радне операције које се обављају на дневном нивоу, тако и оне које се извршавају у одређеним дужим временским интервалима.
- Уколико гост захтева да му се отворе врата смештајне јединице, процедура се може разликовати уколико је у питању стални гост и непознат гост.
- На све телефонске позиве одговорити пре четвртог звона.
- Уколико је на вратима “DND” картица гостинска соба се не отвара. Уколико картица стоји на вратима и након 15h обавештава се надзорница или домаћица.
- Собарице свакодневно контролишу собе према утврђеној контролној листи.
- Приликом намештања собе неки хотели имају стандард да су врата отворена и да су на улазу у собу постављена колица, док други налажу да врата буду затворена уз обавезну постављање знака да је собарица у соби.
- Итд....

Планирање пословних активности хотелског домаћинства

- Једна од најважнијих активности службе хотелског домаћинства која претходи доласку госта у хотел јесте правилно планирање пословних и радних процеса.
- Без адекватног плана дошло би до великих проблема у нормалном функционисању хотела, замора особља, повећања трошкова и великог незадовољства гостију.
- Уколико домаћица хотела нема унапред припремљен спектар пословних и радних активности, врло брзо се дешавају непријатне и неизбрисиве грешке у хотелском пословању.
- Планирање се показало као основ стандардизације хотелских услуга.

Планирање пословних активности хотелског домаћинства

- ***Пословне листе*** представљају први корак у планирању и садрже попис свих битних елемената на које служба мора да обрати пажњу у склопу одређене просторне целине хотела. Обично су веома дуге и детаљне.
- Правило је да се за сваки тип смештајних јединица прави посебна листа.
- Представљају базу на основу које се формирају процедуре чишћења, тренинга и контроле (инспекције), као и задужења особља службе.

Планирање пословних активности хотелског домаћинства

- **Распореди** указују на динамику и време пословних операција. Они могу бити дневни, недељни или месечни.
- Распоредом се тачно назначава тип и време послова одржавања.
- Као што адекватном планирању претходи исцрпна анализа могућности реализације, тако се и након остваривања планираних задатака врше анализе оствареног.
- Планови службе се постављају на бази предвиђања пословне успешности хотела (пре свега на бази попуњености капацитета) за одређени временски период, уз обавезно поређење са оствареним резултатима пословања из претходног периода.

Планирање пословних активности хотелског домаћинства

- При планирању посебна пажња се придаје планирању трошкова.
- Служба хотелског домаћинства активно учествује у планирању **годишњег плана трошкова**. То подразумева јасно разграничавање трошкова по месту настанка. Када је служба хотелског домаћинства у питању, основни елементи који се најчешће узимају у обзир су:
  - број запослених (укључујући и неопходност повременог ангажовања додатног особља);
  - бруто зараде и надокнаде за превоз запослених у служби;
  - програми обука и тренинга особља службе домаћинства;
  - радна одећа и обућа за особље службе домаћинства;
  - средства за одржавање хигијене;
  - средства за прање хотелског рубља и хемијско чишћење;
  - потрошна добра на располагању гостима;
  - канцеларијски материјал и материјал за декорацију.
- Наведене елементе треба претходно детаљно рашчланити и исказати у финансијским показатељима.

Пословна евиденција службе хотелског домаћинства

- Услов функционисања хотелског домаћинства јесте успостављање комуникације са осталим пословним целинама у објекту - секторима, службама, одељењима. То подразумева **проток информација** конкретизованих у одређеним формама пословне евиденције.
- У пословну евиденцију службе хотелског домаћинства по правилу се убрајаја следећа документација:
  - листе,
  - извештаји,
  - налози,
  - остала евиденција.

Пословна евиденција службе хотелског домаћинства

- Технологија хигијенског одржавања хотелске собе варира у зависности да ли се ради о промени госта или о одржавању током његовог боравка у објекту. Ове податке хотелском домаћинству обезбеђује рецепција - свакодневним достављањем **листа долазака и одлазака**, односно прегледа слободних и заузетих соба.
- Информације о статусу соба којима располаже рецепција подлежу свакодневној провери од стране хотелског домаћинства. Подаци о статусу соба свакодневно се уносе у евиденцију под називом **Извештај собарице**.
- На основу извештаја собарица саставља се **Извештај домаћинства** који се односи на комплетан смештајни простор, односно капацитет хотела.

Пословна евиденција службе хотелског домаћинства

- Пошто операције хигијенског одржавања јединица за смештај укључују и проверу исправности уређаја и опреме, подаци о евентуалним кваровима, односно техничким недостацима евидентирају се за сваку собу и уписују у **Извештај о прегледу собе**.
- На основу евиденције кварова констатованих у извештајима о прегледу собе, хотелско домаћинство саставља **Налог за поправку** који се доставља служби техничког одржавања.
- Без обзира на начин организације ових операција, техника пословања хотелског домаћинства подразумева обезбеђење повратне информације од стране службе техничког одржавања, која се односи на **Извештај о отклоњеним неисправностима**.

Пословна евиденција службе хотелског домаћинства

- **Евиденција о потраживању материјала** од службе набавке и **Евиденција о утрошеном материјалу**. Потраживање материјала се врши на посебном обрасцу **Требовање - закључница набавке**.
- **Инвентарске листе** представљају посебан вид евиденције у коју се уноси списак свих елемената опреме у јединицама за смештај.
- Фаза предаје рубља на прање посебно се региструје за сектор смештаја на обрасцу **Евиденција предатог хотелског рубља на прање** и за сектор исхране, на обрасцу **Евиденција предатог ресторанског (кухињског) рубља на прање**, а посебно се води и **евиденција рубља гостију предатог на прање**.
- По обављеној хигијенској обради (прање, сушење, пеглање) рубље се доставља одређеним пословним целинама, односно гостима, о чему се опет води одговарајућа евиденција - по врсти, количини и датумима: **евиденција опраног хотелског рубља, евиденција опраног ресторанског (кухињског) рубља, евиденција опраног рубља госта**.

Перионица рубља

- **Перионица рубља** представља уобичајену пословну целину у саставу хотелског домаћинства.
- Ови послови могу бити организовани и ван хотелског објекта. Неки објекти нису у могоћности да организују послове **перионице рубља** или **хемијског чишћења** у хотелу из бројних разлога: финансије, положај, **ограничење простора, законска регулатива.**
- Са становишта економике пословања ово одељење може имати статус својеврсног **профитног центра** у оквиру хотела, посебно ако се услуге прања, пеглања и хемијског чишћења, поред задовољавања потреба хотела, пружају не само гостима, него и другим правним и физичким лицима.

Перионица рубља

- Приликом доношења одлуке о томе да ли имати сопствену перионицу или не у разматрање се узимају следећи фактори:
  - Просторне могућности;
  - Регулатива;
  - Трошкови;
  - Квалитет услуге;
  - Ефикасност у раду.
- Са становишта контроле квалитета услуга боље је имати сопствену перионицу, јер на тај начин елемент квалитета хотелске услуге не зависи од квалитета рада екстерне перионице. Наравно у случају незадовољавајућег квалитета услуге добављач услуге се може променити, али штета већ може бити начињена.

Перионица рубља

- На тржишту се може уочити да чак и значајан број великих хотела нема своју перионицу. Хотелијери желе да се усресреде на свој основни посао, а послове прања препуштају професионалцима не желећи да на њега троше ограничене ресурсе и време.
- Наводи се да менаџери не желе додатно велико одељење у својој организацији које би било оптерећено високим фиксним трошковима.
- У литератури се наводи и да велике комерцијалне перионице рубља остварују у свом пословању ефекте економије обима и у могућности су да постигну ниску цену својих услуга (често нижу него што би износили трошкови интерно организоване перионице).
- У исто време висока цена некретнина диктира препуштање овог посла спољним сарадницима. Уколико интерно организујемо овај посао за перионицу је потребан простор – простор који је могао бити лукративно употребљен, те треба узети у обзир и висину опортунитетних трошкова.

Перионица рубља

- Ако се менаџмент хотела определи за сопствену перионицу, приликом њеног пројектовања од императивног је значаја да се консултују стручњаци како се касније не би суочили са техничким ограничењима и проблемима који би довели у питање њену функционалност и исплативост инвестиције.
- Сопствена перионица подразумева:
  - Простор;
  - Уређаје и опрему (машине за прање, сушење, хемијско чишћење, пеглање итд.)
  - Ангажовање одговарајућег броја и структуре запослених.
- Број и структура запослених у перионици зависи од капацитета хотела, његове категорије, типа итд. Већи хотел подразумева више рубља за прање, самим тим и перионицу већег капацитета и већи број запослених. Такође, у хотелима виших категорија се чешће мења нпр. постељно рубље, пешкири итд.

Перионица рубља

- Никако се не сме дозволити да хотел остане без чистог рубља. Како се то не би десило потребно је адекватно планирати пословне операције.
- Хотели могу, не само ангажовати екстерна предузећа за послове прања, хемијског чишћења и пеглања рубља, већ могу од тих предузећа изнајмљивати одређене врсте рубља што са финансијске стране може бити исплатива опција.
- Хотелско рубље обично подразумева :
  - равно рубље (постељина, пешкири, столњаци, надстолњаци, салвете),
  - гостинско рубље
  - персонално рубље.

Перионица рубља

- Основни послови перионице рубља (укључујући и хемијску чистионицу) су:
  - прихват и сортирање рубља,
  - евидентирање, обележавање, и контрола рубља,
  - прање, сушење и пеглање рубља,
  - поправка, преправка и замена рубља,
  - хемијско чишћење рубља,
  - слагање и разврставање рубља,
  - развожење рубља по службама.

Перионица рубља

- Хотелско рубље се прво сортира по врсти, боји, материјалу, степену запрљаности. Рубље се броји. Гостинско рубље се обележава (уз претходну контролу).
- Мора се познавати технологија прања и хемијског чишћења. Морају се одабрати праве процедуре, температура, врста средства за прање и његова количина итд.
- Циљ је постићи максимални квалитет услуге уз минималне трошкове.
- Кадровска организација службе перионице рубља и хемијског чишћења у великим хотелима обухвата следећа радна места:
  - шеф перионице рубља,
  - контролор пријема и отпреме рубља,
  - хемијски чистач,
  - кројач,
  - помоћни радници (пеглер, перач, пунилац машина, слагач).

Перионица рубља

- **Шеф перионице рубља** за свој рад директно одговара домаћици хотела. Задужен је за комплетну организацију рада у перионици рубља, расподелу радних задатака, праћење трошкова, екипирање особља и надзор над руковањем машинама за прање, сушење, пеглање и слагање рубља.
- Радна позиција **контролора пријема и отпреме рубља** постоји у сложеним организационим формама великих хотелских комплекса.
- **Хемијски чистач** је задужен за послове хемијског чишћења одеће, униформи, појединих артикала и рубља, уз поштовање карактеристика тканина и материјала, како не би дошло до грешке.
- **Кројач** је задужен пословним процесима поправке и преправке одеће, гардаробе, униформи и рубља хотела. У мањим хотелима ове послове обавља помоћно особље.
- **Помоћни радници** омогућавају нормално функционисање службе хотелског домаћинства у смислу припреме и помоћи у раду. За свој рад одговарају шефу перионице и хемијског чишћења. Обично се ради о једноставним пословима, физички тежим, са мањим степеном одговорности, који имају отежане услове рада.

Одељење хортикултуре

- Пракса познаје велики број хотела који су свој имиџ на тржушту изградили и одржали добрим делом захваљујући свом хортикултурном уређењу. Хортикултурно осмишљено непосредно окружење око објекта (уређене пешачке стазе, алеје, мали тргови, естетско обликовано цветно и остало биље, неговани травњаци) представља својеврсну оазу мира и заштитни знак многих хотела и хотелских комплекса.
- Распоживост специјализованог особља које се професионално бави декорацијом биљем и његовим одржавањем, представља императив пословања хотела високих категорија. У том контексту се издваја посебно **одељење хортикултуре** у оквиру службе хотелског домаћинства, које обавља следеће активности:
  - декорација свих хотелских простора природном собном вегетацијом,
  - декорација хотелских простора свежим резаним цвећем,
  - израда цветних аранжмана за посебне намене,
  - декорација хотелских простора сушеним цвећем,
  - декорација хотелских простора другим природним декоративним материјалима,
  - израда букета и цветних аранжмана по поручбини,
  - одржавање и неговање комлетног биоматеријала хотела,
  - одржавање непосредног окружења хотела.

Одељење хортикултуре

Одељење хортикултуре

Одељење хортикултуре

Одељење хортикултуре

- Могућа радна места у одељењу хортикултуре:
  - шеф одељења хортикултуре,
  - аранжер,
  - вртлар,
  - цвећар,
  - помоћни радник.

Одељење хортикултуре

- **Шеф одељења хортикултуре**, сходно категорији, капацитету и типу хотела, обавља следеће послове:
  - **организује процес** декорације хотелских простора,
  - врши стручни **надзор и контролу** одвијања процеса декорације,
  - **планира** неопходни материјал и инвентар,
  - води евиденцију о набавци и утрошку коришћеног материјала,
  - брине о исправности уређаја (машина) и пријављује техничкој служби евентуалне кварове,
  - **контролише стање опреме** и испуњеност одговарајућих стандарда,
  - **контролише квалитет и стање биоматеријала**,
  - **контролише квалитет пружених услуга**,
  - **врши редован обилазак простора**,
  - спроводи мере хигијенско-техничке заштите (ХТЗ) пословних процеса,
  - **сарађује са набавном службом и осталим организационим јединицама хотела**,
  - комуницира са произвођачима цвећа, биља, ђубрива и расадницима,
  - **организује и надгледа рад особља**,
  - прераспоредује особље у зависности од динамике пословних активности,
  - води евиденцију о раду особља,
  - **планира и реализује програме обуке и тренинга особља**,
  - по потреби ангажује специјалне службе (водовод, градско зеленило, чишћење снега),
  - прати и анализира факторе неопходне за нормалан развој вегетације,
  - врши и друге послове по налогу непосредног претпостављеног.

Одељење хортикултуре

- **Аранжер** обавља послове декорације простора и естетског обликовања хортикултурних засада.
- **Вртлар** обавља послове у непосредном хотелском окружењу.
- **Цвећар** и **помоћни радник** помажу функционисању одељења хортикултуре и по потреби допуњавају радне тимове осталих одељења и служби у хотелу.